

Statuut voor de buitengerechtelijke afhandeling van civiele vorderingen tot schadevergoeding in verband met seksueel misbruik van minderjarigen in instellingen en pleeggezinnen

Artikel 1 - Definities

In dit statuut wordt verstaan onder:

- a. aanvraag tot schadevergoeding: de aanvraag tot schadevergoeding op grond van dit statuut, ingediend met gebruik van een door de commissie beschikbaar gesteld aanvraagformulier.
- b. beschuldigde: de persoon die in de aanvraag tot schadevergoeding door aanvrager wordt genoemd als degene die het seksueel misbruik heeft gepleegd.
- c. commissie: de civiele kamer van de commissie van het Schadefonds Geweldsmisdrijven, die civiele vorderingen tot schadevergoeding in verband met seksueel misbruik van minderjarigen in instellingen en pleeggezinnen zal afhandelen krachtens dit statuut.
- d. groepsgenoot: de persoon die ten tijde van het seksueel misbruik in dezelfde instelling was geplaatst als het slachtoffer van het seksueel misbruik.
- e. instelling:
 - 1° een rechtspersoonlijkheid bezittende zorgaanbieder als bedoeld in artikel 18, eerste lid, van de Wet op de jeugdzorg of diens rechtsvoorganger, voor zover deze instelling lid is van Jeugdzorg Nederland;
 - 2° een justitiële jeugdinrichting die is aangewezen krachtens artikel 3b, eerste lid, van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen of diens rechtsvoorganger, voor zover deze instelling lid is van Jeugdzorg Nederland;
 - 3° een rijksinrichting die ten tijde van het door het slachtoffer gemelde seksueel misbruik door de Rijksoverheid in het kader van jeugdzorg, kinderscherming of (jeugd-) strafrecht als zodanig was aangewezen of door de Rijksoverheid in stand werd gehouden;
 - 4° een stichting die een bureau jeugdzorg als bedoeld in artikel 4, eerste lid, van de Wet op de jeugdzorg in stand houdt, of diens rechtsvoorganger, voor zover deze stichting lid is van Jeugdzorg Nederland.
- f. medewerker: een persoon werkzaam binnen een instelling en onder de verantwoordelijkheid van die instelling.
- g. minderjarige: een persoon die ten tijde van het seksueel misbruik jonger dan 18 jaar was, en bij misbruik dat heeft plaatsgevonden voor 1 januari 1988, een persoon die ten tijde van dat misbruik jonger dan 21 jaar was.
- h. nabestaanden: de echtgenoot, geregistreerd partner of kinderen die erfgenaam zijn van een slachtoffer dat is overleden, of de partner met wie het slachtoffer bij leven een gemeenschappelijke huishouding voerde en die tevens erfgenaam is.
- i. pleeggezin: het huishouden van (een) pleegouder(s) waarin een minderjarige ten tijde van het seksueel misbruik in het kader van een maatregel van jeugdbescherming dan wel op basis van plaatsing in het vrijwillig kader, door en onder verantwoordelijkheid van een instelling als genoemd in artikel 1, onder e, sub 1° of sub 4° is geplaatst.

j. pleegouder: de persoon die in het kader van jeugdzorg een minderjarige die niet zijn kind of stiefkind is, als behorende tot zijn gezin verzorgt en opvoedt.

k. seksueel misbruik: alle seksuele handelingen of seksueel getinte handelingen of uitlatingen die een minderjarige onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie heeft verricht of ondergaan waardoor de lichamelijke of geestelijke integriteit van de minderjarige is geschonden.

l. slachtoffer: de natuurlijke persoon die als minderjarige in het kader van zijn verblijf in een instelling of pleeggezin slachtoffer is geworden van seksueel misbruik.

Artikel 2 - Gerechtigden

1. Een ieder waarvan voldoende aannemelijk is dat die als minderjarige gedurende zijn verblijf in een instelling tussen 1 januari 1945 en 31 december 2012 seksueel is misbruikt door een medewerker van de instelling, komt in aanmerking voor een tegemoetkoming als bedoeld in artikel 6 van dit statuut.

2. Een ieder waarvan voldoende aannemelijk is dat die als minderjarige gedurende zijn verblijf in een instelling tussen 1 januari 1945 en 31 december 2012 seksueel is misbruikt door een groepsgeenoot binnen de instelling, terwijl voldoende aannemelijk is dat een medewerker van de instelling feitelijk van het misbruik op de hoogte was zonder dat hiertegen effectief is opgetreden, komt in aanmerking voor een tegemoetkoming als bedoeld in artikel 6 van dit statuut.

3. Een ieder waarvan voldoende aannemelijk is dat die als minderjarige gedurende zijn verblijf in een pleeggezin tussen 1 januari 1945 en 31 december 2012 seksueel is misbruikt door een medewerker van de instelling die verantwoordelijk was voor de plaatsing in en /of de begeleiding van het pleeggezin, komt in aanmerking voor een tegemoetkoming als bedoeld in artikel 6 van dit statuut.

4. Een ieder waarvan voldoende aannemelijk is dat die als minderjarige gedurende zijn verblijf in een pleeggezin tussen 1 januari 1945 en december 2012 seksueel is misbruikt door een persoon binnen de directe kring van het pleeggezin, terwijl voldoende aannemelijk is dat een medewerker van de instelling die verantwoordelijk was voor de plaatsing in en/of de begeleiding van het pleeggezin feitelijk van het misbruik op de hoogte was zonder dat hiertegen effectief is opgetreden, komt in aanmerking voor een tegemoetkoming als bedoeld in artikel 6 van dit statuut.

5. De aanvraag tot schadevergoeding krachtens dit statuut kan uiterlijk tot en met 31 december 2015 worden ingediend.

Artikel 3 - Nabestaanden

1. Nabestaanden van een slachtoffer komen in aanmerking voor een tegemoetkoming als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van dit statuut.

2. Nabestaanden van een slachtoffer dat na het uitbrengen van het oordeel van de commissie over de tegemoetkoming, maar nog voordat de tegemoetkoming is uitbetaald komt te overlijden, hebben aanspraak op de volledige tegemoetkoming die de persoon die seksueel is misbruikt zelf zou hebben ontvangen krachtens het oordeel van de commissie.

3. Nabestaanden van een slachtoffer dat na het indienen van een aanvraag maar nog voordat de commissie haar oordeel heeft uitgebracht komt te overlijden, hebben aanspraak op een tegemoetkoming als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van dit statuut.

4. De in het eerste lid bedoelde aanvraag wordt afgewezen indien deze niet is gedaan door ten minste een meerderheid van de nabestaanden.

Artikel 4 - Verjaring

Dit statuut geldt ongeacht of een rechtsvordering tot schadevergoeding is verjaard.

Artikel 5 - Verrekening

Eerder ontvangen bedragen in verband met het misbruik worden, voor zover dit redelijk is, in mindering gebracht op het bedrag van een tegemoetkoming op grond van dit statuut.

Artikel 6 - Tegemoetkomingscategorieën

1. De hoogte van een tegemoetkoming op basis van dit statuut wordt bepaald aan de hand van de volgende categorieën:

- a. in geval van seksueel getinte handelingen of uitlatingen waardoor de lichamelijke of geestelijke integriteit werd geschonden, anders dan handelingen bedoeld in de hierna volgende categorieën: een tegemoetkoming tot EUR 5.000;
- b. in geval van betasting van intieme delen: een tegemoetkoming van EUR 7.500;
- c. in geval van een langere periode van betasting van intieme delen, afhankelijk van frequentie, zwaarte en bijkomende omstandigheden: een tegemoetkoming tussen EUR 10.000 en EUR 20.000;
- d. in geval van eenmalige tot enkele malen verkrachting: een tegemoetkoming van EUR 25.000;
- e. in uitzonderlijke gevallen van seksueel misbruik: een tegemoetkoming tot EUR 100.000;
- f. in gevallen bedoeld in categorieën 1c en 1d waarin de vermogensschade van de aanvrager door het seksueel misbruik substantieel is en het causaal verband tussen het seksueel misbruik en die schade voldoende aannemelijk is: een tegemoetkoming tot EUR 100.000.

2. In afwijking van het eerste lid, bedraagt een tegemoetkoming aan de gezamenlijke nabestaanden nooit meer dan 50% van de tegemoetkoming die een persoon als bedoeld in artikel 2 bij leven zou hebben ontvangen, met uitzondering van de situatie genoemd in artikel 3, tweede lid.

3. In geval het seksueel misbruik valt binnen verschillende categorieën, geldt alleen de hoogste categorie.

Artikel 7 - Vaststellen aard en omvang seksueel misbruik en wetenschap medewerker

1. De commissie stelt op basis van het in het kader van de procedure geleverde bewijs vast of het seksueel misbruik voldoende aannemelijk is en of de aanvrager behoort tot de gerechtigden als bedoeld in artikel 2.

2. De aannemelijkheid van het seksueel misbruik kan alleen worden vastgesteld als naast de verklaring van de gerechtigde, ook nader bewijs daarvan wordt geleverd. Als nader bewijs wordt in

ieder geval geaccepteerd:

- a. een in kracht van gewijsde gegaan, op tegenspraak gewezen Nederlands strafvonnis of tuchtrechtelijk vonnis waarin het seksueel misbruik bewezen is verklaard;
- b. een in kracht van gewijsde gegaan, op tegenspraak gewezen Nederlands civielrechtelijk vonnis, niet zijnde een uitspraak in kort geding waarin het seksueel misbruik bewezen is verklaard;
- c. een door de beschuldigde ondertekende en gedateerde verklaring over de aard, omvang en omstandigheden van het seksueel misbruik, onder vermelding van de naam van het slachtoffer in kwestie;
- d. een door de instelling waar het seksueel misbruik heeft plaatsgevonden, of door de instelling die verantwoordelijk was voor de plaatsing in en/of de begeleiding van het pleeggezin waar het misbruik heeft plaatsgevonden, ondertekende en gedateerde verklaring over de aard, omvang en omstandigheden van het seksueel misbruik, onder vermelding van de naam van het slachtoffer in kwestie;
- e. verklaringen van andere slachtoffers, medewerkers van de instelling of personen uit de directe kring van het pleeggezin waaruit in samenhang met ander bewijs genoemd in dit lid de aannemelijkheid van het seksueel misbruik kan worden aangenomen;
- f. verklaringen van deskundigen waaruit de aannemelijkheid van het misbruik kan worden aangenomen.

3. Om vast te stellen of een slachtoffer of diens nabestaanden behoren tot een gerechtigde in verband met het bepaalde in artikel 2, tweede of vierde lid, moet voldoende aannemelijk zijn dat er feitelijke wetenschap was van het misbruik bij een medewerker van de instelling waar het misbruik plaatsvond of van de instelling die verantwoordelijk was voor de plaatsing in en/of de begeleiding van het pleeggezin, zonder dat er effectief is ingegrepen. Als bewijs wordt in ieder geval geaccepteerd:

- a. een document als bedoeld in het tweede lid waaruit blijkt dat er wetenschap was van het misbruik;
- b. een dossier of ander schriftelijk stuk waarin een melding van het misbruik is gedocumenteerd;
- c. verklaringen van groepsleden of andere getuigen waaruit naar het oordeel van de commissie voldoende aannemelijk is dat er feitelijke wetenschap was van het misbruik bij een medewerker van de instelling.

Artikel 8 - Aanvang procedure – aanvraag tot schadevergoeding

1. De procedure vangt aan door indiening van een volledig ingevuld aanvraagformulier tezamen met de op de aanvraag betrekking hebbende stukken
2. Een medewerker van het Schadefonds Geweldsmisdrijven beoordeelt of de aanvraag tot schadevergoeding volledig is, en geeft de aanvrager eventueel gelegenheid de aanvraag aan te vullen.
3. Indien een medewerker van het Schadefonds Geweldsmisdrijven van oordeel is dat de aanvraag tot schadevergoeding volledig is, legt hij de aanvraag voor aan de commissie.
4. De commissie stelt op basis van de aanvraag voorlopig vast in welke instelling het misbruik volgens aanvrager heeft plaatsgevonden, of welke instelling verantwoordelijk was voor de plaatsing in het

pleeggezin waar het misbruik heeft plaatsgevonden en wie de beschuldigde is. De commissie stuurt een afschrift van de aanvraag inclusief bijlagen aan deze instelling en zo mogelijk aan de beschuldigde.

5. Indien de voorgelegde zaak door het Openbaar Ministerie in onderzoek is of wordt genomen of indien ter zake een civiele of tuchtrechtelijke procedure wordt aangespannen, kan de commissie de aanvraag tot schadevergoeding aanhouden en deze pas weer in behandeling nemen nadat in de zaak onherroepelijk is beslist of de zaak is geseponeerd. De bij de aanvraag betrokken partijen worden over deze aanhouding door de commissie op de hoogte gesteld.

6. De commissie kan na een summier onderzoek de aanvraag tot schadevergoeding afwijzen, indien zij van oordeel is dat deze kennelijk niet ontvankelijk dan wel kennelijk ongegrond is.

Artikel 9 - Inhoudelijke reactie instelling en beschuldigde

1. De instelling en zo mogelijk de beschuldigde worden in de gelegenheid gesteld binnen acht weken na de datum van verzending van het afschrift van de aanvraag tot schadevergoeding met de bijlagen aan de instelling en zo mogelijk aan de beschuldigde, een inhoudelijke reactie in te dienen bij de commissie. Hierbij dienen alle afschriften van de op de zaak betrekking hebbende stukken te worden meegezonden.

2. De in het eerste lid bedoeld termijn kan op verzoek van de instelling of de beschuldigde één maal met acht weken worden verlengd.

3. De commissie stuurt een afschrift van de inhoudelijke reacties inclusief bijlagen aan alle betrokken partijen.

Artikel 10 - Nader onderzoek voorafgaand aan zitting

1. De commissie bepaalt op basis van de gewisselde stukken of voorafgaand aan de zitting nader onderzoek door haar moet worden uitgevoerd, om voldoende bewijs als bedoeld in artikel 7 te vergaren.

2. Voor zover uit dit onderzoek schriftelijke rapporten, verklaringen of andere stukken voortvloeien, zendt de commissie een afschrift van deze documenten aan alle betrokken partijen. Partijen kunnen hierop desgewenst binnen twee weken schriftelijk reageren. De commissie zendt een afschrift van deze reacties naar alle betrokken partijen.

3. De commissie kan een commissielid aanwijzen dat verantwoordelijk is voor de uitvoering van het onderzoek als bedoeld in dit artikel. Dit commissielid wordt desgewenst voor de uitvoering van dit onderzoek bijgestaan door een medewerker van het Schadefonds Geweldsmisdrijven.

Artikel 11 - De zitting

1. Binnen 30 dagen na ontvangst van de laatste inhoudelijke reactie op de aanvraag tot schadevergoeding, of bij het uitblijven daarvan binnen 30 dagen na het verloop van de in artikel 9, eerste lid, genoemde termijn, of indien een nader onderzoek wordt ingesteld als bedoeld in artikel 10, binnen 30 dagen na afronding daarvan, wordt door de commissie mededeling gedaan aan alle

betrokken partijen van datum, locatie en tijdstip waarop ter zitting de mondelinge behandeling van de aanvraag tot schadevergoeding zal plaatsvinden.

2. Alleen wanneer de aanvrager, de instelling en de beschuldigde die een inhoudelijke reactie heeft ingediend, daarmee allen schriftelijk instemmen, kan de commissie beslissen geen zitting te houden.

3. De zitting van de commissie is niet openbaar.

4. De commissie kan bepalen dat partijen buiten elkaars aanwezigheid worden gehoord.

5. Tijdens de zitting is er gelegenheid voor:

a. het horen van het slachtoffer of een andere gerechtigde;

b. het horen van de beschuldigde;

c. het horen van een vertegenwoordiger van de instelling;

d. het horen van groepsleden, de leiding en/of medewerkers van de instelling waar het misbruik zou hebben plaatsgevonden voor zover de commissie dit ter beoordeling van de aanvraag wenselijk acht;

e. het horen van mogelijke getuigen voor zover de commissie dit ter beoordeling van de aanvraag wenselijk acht;

f. het horen van deskundigen voor zover de commissie dit ter beoordeling van de aanvraag wenselijk acht.

Artikel 12 - Nader onderzoek na zitting

Ter zitting of bij de beraadslaging na de zitting kan de commissie besluiten dat nader onderzoek door haar moet worden uitgevoerd alvorens zij kan oordelen over de aanvraag tot schadevergoeding. De bepalingen van artikel 10 zijn van overeenkomstige toepassing op dit nader onderzoek.

Artikel 13 - Oordeel

1. Na de zitting, of, indien van toepassing, na afronding van het nader onderzoek als bedoeld in artikel 12, oordeelt de commissie over de aanvraag tot schadevergoeding.

2. Indien de commissie op basis van de beoordeling van de aanvraag tot schadevergoeding vaststelt dat het slachtoffer een gerechtigde is of was als bedoeld in artikel 2, stelt zij op grond van de uitkomst van het onderzoek vast in welke tegemoetkomingscategorie van artikel 6 de aanvrager valt en bepaalt zij waar nodig de hoogte van de tegemoetkoming.

3. De commissie stelt tevens vast welk bedrag aan kosten rechtsbijstand zij toekent als bedoeld in artikel 15.

4. De commissie stelt de aanvrager, de instelling en de beschuldigde van het oordeel op de hoogte met een afschrift van het met redenen omkleed oordeel over de aanvraag.

Artikel 14 - Einde van de procedure/ betaling

Met de toezending van het oordeel als bedoeld in artikel 13, komt de procedure tot een einde. Indien de commissie in haar oordeel heeft bepaald dat de aanvrager recht heeft op een tegemoetkoming, ontvangt aanvrager dit bedrag op de bij de aanvraag tot schadevergoeding opgegeven bankrekening.

Artikel 15 - Kosten rechtsbijstand

1. Indien de aanvrager kosten voor de verlening van rechtsbijstand heeft gemaakt in verband met de aanvraag, en geen recht heeft op een toevoeging krachtens de Wet op de rechtsbijstand, heeft de aanvrager op grond van dit statuut recht op een tegemoetkoming voor de redelijke kosten van rechtsbijstand. De tegemoetkoming bestaat uit een door de commissie in redelijkheid vast te stellen bedrag, tot een maximum van EUR 2.000. In uitzonderlijke gevallen kan de commissie aanleiding zien om af te wijken van genoemd maximum.
2. In afwijking van het eerste lid, heeft de aanvrager die in verband met de aanvraag een toevoeging heeft verkregen krachtens de Wet op de rechtsbijstand slechts recht op vergoeding van de redelijke kosten van rechtsbijstand die niet door de toevoeging worden gedekt. De tegemoetkoming bestaat uit een door de commissie in redelijkheid vast te stellen bedrag, tot een maximum van EUR 2.000. In uitzonderlijke gevallen kan de commissie aanleiding zien om af te wijken van genoemd maximum.
3. De aanvrager heeft geen recht op een tegemoetkoming als bedoeld in het eerste en tweede lid, indien de aanvraag op grond van artikel 8, zesde lid, kennelijk niet-ontvankelijk dan wel kennelijk ongegrond wordt verklaard door de commissie.

Artikel 16 - Overig

1. De commissie oordeelt over de aan haar in het kader van dit statuut voorgelegde aanvragen in volstrekte onafhankelijkheid en overeenkomstig het bepaalde in dit statuut. De commissie oordeelt naar billijkheid.
2. De interpretatie van dit statuut is voorbehouden aan de commissie, waarbij rekening wordt gehouden met de toelichting bij dit statuut. De commissie is bevoegd om waar nodig dit statuut met uitzondering van artikel 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 7 aan te vullen of te wijzigen, voor zover dit niet in strijd is met de strekking van dit statuut.
3. De commissie is bevoegd om in een concreet geval af te wijken van de procedurele bepalingen in artikel 8 t/m 12 voor zover partijen hierdoor niet worden benadeeld.
4. Betaling van een tegemoetkoming en eventuele kosten van rechtsbijstand op grond van dit statuut geschiedt zonder dat van de gerechtigde finale kwijting ter zake van het misbruik wordt verlangd.

Toelichting bij statuut voor de buitengerechtelijke afhandeling van civiele vorderingen tot schadevergoeding in verband met seksueel misbruik van minderjarigen in instellingen en pleeggezinnen

Met dit statuut geven de Staat en de instellingen die lid zijn van Jeugdzorg Nederland invulling aan de door haar gevoelde verantwoordelijkheid ten opzichte van slachtoffers van seksueel misbruik in instellingen voor jeugdzorg en pleeggezinnen. Dit statuut ziet op de buitengerechtelijke afhandeling van civiele vorderingen tot schadevergoeding. Er staat geen bezwaar of beroep open tegen het oordeel van de commissie op basis van dit statuut. Indien een slachtoffer zich niet kan vinden in het oordeel van de commissie of haar aanvraag tot schadevergoeding niet krachtens dit statuut wil laten afhandelen, kan zij te allen tijde een procedure tot schadevergoeding instellen bij de civiele rechter. De geografische reikwijdte van dit statuut is, net zoals het onderzoek van de commissie Samson, beperkt tot het Europese grondgebied van Nederland. De uitgangspunten van dit statuut zijn niet van toepassing op de behandeling van vorderingen tot schadevergoeding die buiten dit statuut om aan de burgerlijke rechter worden voorgelegd. In het hiernavolgende wordt een aantal artikelen voor zover nodig nader toegelicht.

Artikel 1 - Definities

Instelling: het statuut heeft betrekking op seksueel misbruik van minderjarigen dat heeft plaatsgevonden in het kader van civielrechtelijke plaatsingen (jeugdzorg, kinderscherming) en strafrechtelijke plaatsingen in instellingen. Per individueel geval zal moeten worden vastgesteld of het misbruik heeft plaatsgevonden in een instelling waarop het statuut betrekking heeft. De instellingen zijn in het statuut aangeduid naar de huidige situatie, in het verleden kunnen hier andere termen voor zijn gehanteerd.

Voor Rijksinrichtingen (artikel 1, onder 3, sub 3°) geldt dat deze afhankelijk van de periode als zodanig werden aangewezen op grond van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen, (Stb. 2004, 306), de Wet op de jeugdhulpverlening (Stb. 1989, 360), de Beginselenwet voor de kinderscherming (Stb. 1961, 403), en de Kinderbeginselenwet (vanaf 1905). In de loop van de jaren zijn inrichtingen op verschillende manieren aangeduid (bijvoorbeeld de huidige justitiële jeugdinrichtingen krachtens artikel 3c van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen, rijksinstellingen voor gesloten jeugdzorg of jeugd detentie, de voormalige gestichten, opvangtehuizen, observatiehuizen, tuchtscholen, inrichtingen voor opvoeding en inrichtingen voor buitengewone behandeling, etc.). De aanwijzing of instandhouding als Rijksinrichting ten tijde van het misbruik is bepalend. Voor zover in archieven geen besluit tot aanwijzing vindbaar is, kan toch worden vastgesteld dat sprake was van een Rijksinrichting als die inrichting 'in stand werd gehouden' door middel van op directe financiering vanuit de Rijksbegroting. Dit ter onderscheid van particuliere inrichtingen die subsidie ontvangen van het Rijk.

Dit zijn geen rijksinrichtingen. Ook deze particuliere inrichtingen kunnen overigens door het Rijk zijn aangewezen, zoals bijvoorbeeld de particuliere gesloten jeugdzorginstellingen.

Een instelling valt onder de definitie van artikel 1, onder e, sub 3°, wanneer deze ten tijde van het misbruik als Rijksinrichting was aangewezen. Dit geldt ongeacht de status van deze inrichting na die tijd. Voor de overige instellingen van artikel 1, onder e (niet zijnde Rijksinrichtingen ten tijde van het misbruik), geldt dat daar waar de betreffende instelling inmiddels niet meer bestaat of inmiddels is opgegaan in een andere instelling, bijvoorbeeld door een fusie, moet worden vastgesteld of de instelling waar het misbruik heeft plaatsgevonden of de instelling die verantwoordelijk was voor de plaatsing in en/of de begeleiding van het pleeggezin in welk kader het misbruik plaatsvond, een rechtsvoorganger is van een instelling die nu lid is van Jeugdzorg Nederland. Dit brengt met zich mee dat als de instelling geen rechtsvoorganger is van een instelling die nu is aangesloten bij Jeugdzorg Nederland of ten tijde van het misbruik geen Rijksinrichting was, het slachtoffer niet in aanmerking komt voor een tegemoetkoming krachtens dit statuut. In dat geval kan mogelijk een beroep worden gedaan op de Tijdelijke regeling tegemoetkoming seksueel misbruik minderjarigen in instellingen en pleeggezinnen die eveneens wordt uitgevoerd door het Schadefonds Geweldsmisdrijven.

medewerker: onder het begrip valt iedere persoon die binnen de instelling actief was onder verantwoordelijkheid van de instelling. Hieronder vallen ook personen die niet in dienst waren van de instelling, maar wel door instelling werden ingezet zoals artsen, huiswerkbegeleiders, stagiaires, huishoudelijk personeel, etc. Derden die buiten de instelling actief waren en ook niet in dienst van de instelling waren (bijvoorbeeld buschauffeurs) vallen hier niet onder. In geval van pleeggezinnen betreft het hier in ieder geval de pleegzorgmedewerker of gezinsvoogd, of een functionaris die in het verleden een vergelijkbare taak had binnen de instelling die verantwoordelijk was voor de plaatsing in en/of de begeleiding van het pleeggezin.

pleeggezin: onder het begrip valt het huishouden van (een) of meer pleegouder(s) waar een minderjarige in het kader van jeugdzorg is geplaatst door en onder verantwoordelijkheid van een instelling als bedoeld in artikel 1, onder e, sub 1° of sub 4°, waarbij de instelling of diens rechtsvoorganger lid is van Jeugdzorg Nederland. Er moet hierbij dus sprake zijn van een plaatsende instantie. De instelling die verantwoordelijk is voor de plaatsing, is verantwoordelijk voor de veiligheid van het pleegkind in het pleeggezin. Het huidige bureau jeugdzorg is formeel geen plaatsende instantie, maar dat kan voor een rechtsvoorganger van een bureau jeugdzorg wel het geval zijn geweest. Plaatsingen in de particuliere sfeer, dat wil zeggen plaatsingen bij familie, vrienden of anderen zonder bemoeienis van een instelling als bedoeld in artikel 1, onder e, sub 1° of sub 4°, vallen buiten de reikwijdte van dit statuut.

Artikel 2 – Gerechtigden

De commissie is op grond van dit statuut bevoegd een tegemoetkoming te verstrekken aan vier groepen slachtoffers. Er wordt in artikel 2 een onderscheid gemaakt tussen slachtoffers die gedurende het verblijf in een instelling zijn misbruikt, en slachtoffers die gedurende het verblijf in een pleeggezin zijn misbruikt. Binnen de context van een pleeggezin is er een grote diversiteit aan mogelijke betrokkenen. Naast misbruik door medewerkers van de instelling die verantwoordelijk was voor de plaatsing in en/of de begeleiding van het pleeggezin, komen slachtoffers alleen voor een tegemoetkoming op grond van dit statuut in aanmerking voor zover het misbruik heeft plaatsgevonden binnen de *directe kring* van het pleeggezin. Voor directe kring valt geen eenduidige definitie te geven omdat deze per situatie kan verschillen. Onder directe kring van het pleeggezin wordt in ieder geval verstaan:

- de pleegouder(s);
- een kind van de pleegouder(s) of ander pleegkind in hetzelfde pleeggezin;
- de persoon waarmee de pleegouder samenwoont of een (lat-)relatie heeft.
- de persoon, anders dan hiervoor genoemd, die woonachtig is op het adres van het pleeggezin.

Om vast te stellen of het misbruik in een concreet geval binnen de directe kring van het pleeggezin heeft plaatsgevonden, is van belang dat dit misbruik binnen de invloedssfeer van het pleeggezin viel. Dit kan onder omstandigheden ook het geval zijn indien het gaat om familieleden zoals bijvoorbeeld grootouders, ooms of tantes die bij het pleeggezin thuis kwamen, of waar het pleegkind – al dan niet met enige regelmaat – op bezoek ging. Wanneer het misbruik plaatsvond door bijvoorbeeld de buschauffeur op weg naar school, of op school zelf, valt dit niet binnen de directe kring van het pleeggezin. Het is aan de commissie om te beoordelen of een persoon in het individuele geval ‘binnen de directe kring van het pleeggezin’ valt. In alle gevallen is wel vereist dat een medewerker van de betrokken instelling feitelijk van het misbruik op de hoogte was, zonder dat hierbij effectief is ingegrepen (zie toelichting bij artikel 7).

Voor zover de commissie van oordeel is dat een slachtoffer niet kan worden ingedeeld in een van deze vier groepen, komt het slachtoffer niet in aanmerking voor een tegemoetkoming krachtens dit statuut. Mogelijk komt dit slachtoffer wel in aanmerking voor een tegemoetkoming krachtens de tijdelijke regeling tegemoetkoming seksueel misbruik minderjarigen in instellingen en pleeggezinnen die eveneens door het Schadefonds Geweldsmisdrijven wordt uitgevoerd.

Artikel 3 – Nabestaanden

Het recht op vergoeding van materiële schade is vererfbaar, het recht op vergoeding van immateriële schade in beginsel niet. Omdat de tegemoetkoming volgens dit statuut een mengvorm is van beide componenten, maken erfgenamen aanspraak op 50% van de tegemoetkoming die aan het slachtoffer zelf zou zijn uitgekeerd bij leven. Immateriële schadevergoeding is wel vererfbaar indien hier door het slachtoffer bij leven nog aanspraak op is gemaakt doordat de commissie nog voor het overlijden haar

oordeel over de tegemoetkoming heeft geveld, maar het bedrag nog niet tot uitkering is gekomen (zie artikel 3, tweede lid). Erfgenamen hebben een aanspraak indien namens de meerderheid van de erfgenamen een aanvraag is ingediend. In geval van twee erfgenamen betekent dit dat zij gezamenlijk de aanvraag moeten indienen, waarbij de een ook door de ander gemachtigd kan worden om de aanvraag in te dienen.

Artikel 4 - Verjaring

Wanneer een slachtoffer akkoord gaat met buitengerechtelijke afdoening van een civiele vordering tot schadevergoeding volgens dit statuut, wordt geen beroep gedaan op een eventuele verjaring van de rechtsvordering tot schadevergoeding.

Artikel 5 - Verrekening

Voor zover een slachtoffer al een schadevergoeding of tegemoetkoming heeft ontvangen, wordt dit – voor zover de commissie dat redelijk acht – in mindering gebracht op de tegemoetkoming op basis van dit statuut.

Artikel 6 - Tegemoetkomingscategorieën

Omdat het bewijs van de (omvang van de) schade en het causaal verband tussen de schade en het seksueel misbruik over het algemeen lastig is vast te stellen, worden er voor de buitengerechtelijke afdoening van de civiele vorderingen tot schadevergoeding vaste categorieën gehanteerd. Hierbij is aansluiting gezocht bij de categorieën die de Rooms Katholieke Kerk (RKK) heeft gehanteerd. De tegemoetkoming betreft een tegemoetkoming naar billijkheid. In een aantal gevallen zal de tegemoetkoming de volledige schade dekken, in een aantal gevallen zal dat niet zo zijn. Dat is het gevolg van het feit dat dit statuut vaste bedragen of bedragen binnen een zekere marge hanteert. Binnen categorieën 1a, 1c, 1e en 1f vallen qua aard, zwaarte en frequentie zeer uiteenlopende gevallen van seksueel misbruik, zodat binnen die categorieën is gekozen voor marges waarbinnen de uitkering door de commissie kan worden vastgesteld, rekening houdende met alle omstandigheden van het geval.

De tegemoetkoming binnen categorie 1a t/m 1e heeft het gemengde karakter van smartengeld en vergoeding van materiële schade als gevolg van het misbruik, zoals bijvoorbeeld therapiekosten of reiskosten. Binnen deze categorieën hoeft de schade en het causaal verband tussen de schade en het misbruik niet te worden aangetoond. De tegemoetkoming binnen categorie 1f heeft het gemengde karakter van smartengeld, vergoeding voor daadwerkelijke uitgaven en vergoeding voor eventueel verlies aan arbeidsvermogen als gevolg van het seksueel misbruik, waarbij wel bewijs van de omvang van de schade nodig kan zijn.

Onder intieme delen in categorie 1b en 1c worden verstaan geslachtsdelen, anus en (bij meisjes) borsten. De betasting van de intieme delen moet van seksuele aard zijn geweest.

Categorie 1e geldt voor uitzonderlijke gevallen van seksueel misbruik. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan langere periodes van verkrachtingen, groepsverkrachting of ander zeer ernstig seksueel misbruik met blijvende lichamelijke of geestelijke schade. De uitleg en afbakening van het begrip uitzonderlijke gevallen is aan de commissie.

Naast uitzonderlijke gevallen geldt categorie 1f voor slachtoffers die gelet op de ernst van het seksueel misbruik vallen in categorie 1c of d, maar die wegens de ernstige financiële gevolgen van dat misbruik voor een uitzonderingspositie in aanmerking komen. Hiervan is sprake indien de schade door het seksueel misbruik zo omvangrijk is dat dit niet in verhouding staat tot een vergoeding krachtens de categorieën 1c of 1d. De precieze invulling van het begrip substantieel is aan de commissie. Het causaal verband tussen aanwezige substantiële schade en het seksueel misbruik dient voldoende aannemelijk te zijn.

Artikel 7 - Vaststellen aard en omvang seksueel misbruik en wetenschap medewerker

De aard en omvang van het misbruik moet voldoende aannemelijk gemaakt worden. Voor elke honorering van een aanvraag binnen die groepen dient voldoende bewijs aanwezig te zijn, een enkele verklaring hieromtrent van het slachtoffer is niet voldoende. Het bewijs kan o.a. gevonden worden in een civielrechtelijk, tuchtrechtelijk of strafrechtelijk vonnis, aangifte, getuigenverklaringen, meerdere meldingen over dezelfde dader, erkenning door dader/instelling (de opsomming in dit artikel is niet limitatief). Het benodigde bewijs kan per aanvraag verschillen, per individueel geval zal door de commissie gewogen worden of er voldoende overtuigend bewijs is om de gestelde aard en de omvang van het misbruik als aannemelijk aan te kunnen merken.

Voor misbruik door groepsgenoten in instellingen of voor misbruik binnen de directe kring van het pleeggezin is voor een tegemoetkoming krachtens dit statuut van belang dat voldoende aannemelijk wordt gemaakt dat een medewerker van de betrokken instelling feitelijk op de hoogte was van het misbruik en vervolgens niet effectief heeft ingegrepen. Alleen in dat geval heeft het slachtoffer recht op een tegemoetkoming krachtens dit statuut. Ook in dit geval is een enkele verklaring van het slachtoffer omtrent de wetenschap van een medewerker van de instelling niet voldoende, er dient voldoende bewijs voor gevonden te worden dat op enig moment melding is gemaakt van het misbruik of dat er anderszins sprake is geweest van feitelijke wetenschap bij een medewerker van de instelling. Ook dit bewijs kan bijvoorbeeld worden gevonden in een civielrechtelijk of strafrechtelijk vonnis, aangifte, getuigenverklaringen, erkenning door de medewerker/instelling (niet limitatief). Het is aan de commissie om te oordelen of er in een concreet geval effectief is ingegrepen. Voor zover blijkt dat het misbruik ook na de melding nog plaatsvond door dezelfde persoon/personen, is er in ieder geval geen sprake van effectief ingrijpen.

Artikel 8 - Aanvang procedure – aanvraag tot schadevergoeding

Het eerste lid regelt de aanvang van de procedure op grond van dit statuut. De commissie stelt een aanvraagformulier beschikbaar, waarin de aanvraag tot schadevergoeding is toegelicht. Naast NAW gegevens en bankrekeningnummer van aanvrager, moet onder andere uit dit formulier blijken in welke instelling en gedurende welke periode het misbruik heeft plaatsgevonden, de aard en omvang van het misbruik en – indien mogelijk – de naam van de beschuldigde. Uit het formulier blijkt welke stukken – voor zover aanwezig – met de aanvraag meegestuurd dienen te worden (aangifte, getuigenverklaring, kopie vonnis rechter etc.). De aanvrager kan zich gedurende de hele procedure laten bijstaan door een eigen (juridisch) adviseur.

Zodra de aanvraag tot schadevergoeding volledig is, beoordeelt de commissie op basis daarvan of zij nog nader onderzoek nodig acht voorafgaande aan de mondelinge behandeling van de aanvraag tijdens de zitting. Als de commissie op basis van een eerste beoordeling van de stukken van oordeel is dat de aanvraag evident niet ontvankelijk of ongegrond is, bijvoorbeeld omdat blijkt dat de aanvrager nooit in een instelling of pleeggezin heeft gezeten of dat een aanvraag duidelijk elke grondslag ontbeert, is het niet nodig de procedure voort te zetten. De commissie kan een dergelijke aanvraag direct met redenen omkleed afwijzen.

Artikel 9 - Inhoudelijke reactie instelling en beschuldigde

De instelling en de beschuldigde krijgen de gelegenheid om schriftelijk te reageren op de aanvraag tot schadevergoeding. Het staat de beschuldigde vrij zich gedurende de hele procedure te laten bijstaan door een eigen (juridisch) adviseur.

Artikel 10 - Nader onderzoek voorafgaand aan zitting

Soms zal op basis van alle ingediende stukken voldoende informatie aanwezig zijn om een zitting te kunnen houden. In andere gevallen, kan de commissie oordelen dat voorafgaand aan de zitting nader onderzoek gewenst is. Dit onderzoek is gericht op het vergaren van bewijs als bedoeld in artikel 6. Dit onderzoek kan onder andere bestaan uit (niet limitatief):

- a. een onderzoek van het dossier dat het slachtoffer heeft ingediend of waarvoor het slachtoffer toestemming heeft gegeven het in te zien;
- b. een onderzoek in archiefstukken van de instelling waar het misbruik zou hebben plaatsgevonden;
- c. een onderzoek op de plaats waar het misbruik zou hebben plaatsgevonden;
- d. onderzoek of het slachtoffer ooit aangifte heeft gedaan;
- e. het inwinnen van nadere informatie van bijvoorbeeld de aanvrager, getuigen, de beschuldigde, de instelling of een deskundige.

Artikel 11 - De zitting

In beginsel vindt er altijd een zitting plaats waarbij de aanvraag tot schadevergoeding mondeling wordt behandeld. Alleen wanneer alle betrokken partijen hiermee instemmen, kan de commissie besluiten af te zien van het houden van een hoorzitting indien zij hier goede gronden voor aanwezig acht. Tijdens de zitting zal in ieder geval de aanvrager, de vertegenwoordiger van de instelling waarin het misbruik volgens aanvrager heeft plaatsgevonden of van de instelling die verantwoordelijk was voor de plaatsing in en/of de begeleiding van het pleeggezin en – voor zover deze aanwezig is bij de hoorzitting – de beschuldigde worden gehoord. De commissie kan bepalen dat partijen buiten elkaars aanwezigheid worden gehoord. Daarnaast kan de commissie besluiten tot het horen van getuigen, deskundigen, etc. voor zover zij dit nodig acht voor de beoordeling van de aanvraag.

Artikel 12 - Nader onderzoek na zitting

Onder omstandigheden kan het mogelijk zijn dat de commissie nadere informatie nodig heeft om op de aanvraag tot schadevergoeding te kunnen beslissen. In dat geval zijn de bepalingen van artikel 10 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 13 – Oordeel

Indien de commissie overeenkomstig de procedure als beschreven in dit statuut heeft vastgesteld dat het slachtoffer een gerechtigde is of was als bedoeld in artikel 2, stelt zij vast op basis van welke categorie genoemd in artikel 6 een tegemoetkoming aan de aanvrager wordt uitgekeerd. Met 'was' wordt bedoeld op de situatie waarin het slachtoffer niet meer in leven is en nabestaanden een aanvraag hebben ingediend. Een aantal categorieën betreft gefixeerde bedragen, voor andere categorieën dient de commissie nog de exacte hoogte van de tegemoetkoming vast te stellen tot maximaal het bedrag behorende voor die categorie. Indien op grond van artikel 15 het recht bestaat op een tegemoetkoming van kosten van rechtsbijstand, wordt ook de hoogte van die vergoeding bepaald. Met het toezenden van het met redenen omkleed oordeel op de aanvraag, komt de procedure tot een eind. Er staat geen bezwaar of beroep open tegen het oordeel van de commissie. Op het aanvraagformulier heeft de aanvrager reeds zijn bankgegevens ingevuld. Voor zover de commissie van oordeel is dat de aanvrager recht heeft op een tegemoetkoming zal het in het oordeel genoemde bedrag worden overgemaakt op de bankrekening van de aanvrager. Wanneer een aanvrager het niet eens is met het oordeel van de commissie, kan hij een vordering tot schadevergoeding instellen bij de civiele rechter.

Artikel 14 - Einde procedure /betaling

Dit artikel regelt dat de procedure eindigt met het oordeel van de commissie en geeft aan dat – voor zover van toepassing – de tegemoetkoming (zowel de tegemoetkoming in de schade als de tegemoetkoming in de kosten rechtsbijstand) wordt overgemaakt op de bij de aanvraag opgegeven bankrekening.

Artikel 15 - Kosten rechtsbijstand

Doordat de procedure zover mogelijk eenvoudig is gehouden, is het in beginsel niet nodig om gebruik te maken van rechtsbijstand bij de aanvraag. De aanvrager kan hier echter wel voor kiezen. Voor de kosten gemoeid met eventuele rechtsbijstand, kan de aanvrager mogelijk aanspraak maken op een toevoeging krachtens de Wet op de rechtsbijstand. Wanneer de aanvrager hier geen recht op heeft, komt de aanvrager in aanmerking voor een tegemoetkoming voor de redelijke kosten van rechtsbijstand op grond van dit statuut. Wanneer de aanvrager wel recht heeft op een toevoeging krachtens de Wet op de rechtsbijstand, maar toch (aanvullende) kosten rechtsbijstand heeft, heeft de aanvrager ook recht op een tegemoetkoming voor deze aanvullende kosten op grond van dit statuut, mits deze kosten naar het oordeel van de commissie redelijk zijn. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan een tegemoetkoming voor het geval de toevoeging met terugwerkende kracht wordt ingetrokken. Het is aan de commissie om de hoogte van de tegemoetkoming in redelijkheid vast te stellen, tot een maximum van EUR 2.000. Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen, waarin de omvang van de daadwerkelijk gemaakte kosten rechtsbijstand zo omvangrijk is dat een tegemoetkoming tot genoemd maximum niet in verhouding staat tot de naar het oordeel van de commissie in redelijkheid gemaakte kosten, kan de commissie aanleiding zien om af te wijken van genoemd maximum. Niet in alle gevallen zal de toegekende tegemoetkoming volledig kostendekkend zijn.

De aanvrager heeft geen recht op een tegemoetkoming op grond van dit artikel wanneer de aanvraag op grond van artikel 8, zesde lid, kennelijk niet-ontvankelijk dan wel kennelijk ongegrond wordt verklaard door de commissie.

Artikel 16 - Overig

Dit artikel regelt nog een aantal zaken die van belang zijn voor de uitvoering van dit statuut. In het eerste lid is de onafhankelijkheid en de beoordelingsvrijheid van de commissie vastgelegd.

Om de onafhankelijke werkwijze te benadrukken, kan de commissie op grond van het tweede lid wijzigingen aanbrengen in het statuut om de werkwijze te verbeteren. Wijzigingen dienen wel te passen bij de strekking van het statuut. Daarnaast kan de commissie in een concreet geval aanleiding zien om af te wijken van de procedure bepalingen opgenomen in artikel 8 t/m 12, mits dit niet in het nadeel is van partijen.